

Nr 293.

Ankom till riksdagens kansli den 11 december 1945 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av vissa under den förstärkta försvarsberedskapen anvisade medel.

(1:a avd.)

I propositionen nr 386 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 15 november 1945, föreslagit riksdagen medgiva fortsatt disposition i enlighet med vad i berörda statsrådsprotokoll av föredragande statsrådet anförts av vissa anslag till täckning av engångsutgifter och andra för beredskapsändamål anvisade tilläggsstats- och riksstatsanslag.

Inledning.

De extraordinära kostnaderna för försvarsväsendet under den förstärkta försvarsberedskapen ha förskjutits från anslag, uppförda å förskottsstaterna för försvarsväsendet, varefter kostnaderna slutligt täckts genom anvisande av täckningsanslag å tilläggsstat till riksstaten för respektive budgetår. Ifrågavarande kostnader fördela sig på löpande kostnader och engångsutgifter. De löpande beredskapskostnaderna, vilka förskjutits från de å förskottsstaterna för försvarsväsendet uppförda anslagen till löpande utgifter, ha utgjorts av avlöningar till inkallad personal, utgifter för beklädnad och nathållning, resor, transporter m. m. De täckningsanslag, som anvisats för dessa kostnaders slutliga bestridande, ha betecknats såsom förslagsanslag och beräknats till belopp, motsvarande kostnadernas uppskattade storlek under de oudgetår för vilka anslagen uppförts. Å förskottsstaterna för försvarsväsendet uppförda förskottsanslag till engångsutgifter ha efter särskilda av Kungl. Maj:t meddelade, maximerade anvisningar disponerats för engångsanskaffningar av materiel, uppförande av byggnader, utförande av permanenta befästningar och dylikt. De täckningsanslag, som för reglering av dylika utgifter anvisats för olika förvaltningsmyndigheters verksamhetsområden eller för skilda huvudgrupper av utgiftsändamål, ha omfattat anvisningarnas hela belopp, oavsett om anvisningarna i sin helhet förbrukats under respektive budgetår eller icke. Då dessa täckningsanslag ha reservationsanslags karaktär, redovisas de å de särskilda anvisningarna icke förbrukade medlen såsom reservationer å vederbörande anslag. Enligt gällande regler om rätt att disponera reservationsanslag stå dylika reservationer till myndigheternas förfogande under två budgetår och, efter medgivande av Kungl. Maj:t, under

ytterligare ett budgetår från det täckningsanslaget sist varit uppfört å riksstaten.

Av det sagda framgår att för täckning av löpande beredskapskostnader anvisats förslagsanslag, vilka principiellt icke stå till förfogande efter utgången av det budgetår, för vilka de uppförts, medan av beredskapen föranledda engångsutgifter slutligt bestridas från täckningsanslag av reservationsanslags natur, vilka jämlikt gällande regler få disponeras även efter utgången av de budgetår för vilka anslagen anvisats. Denna olikhet är av betydelse vid ställningstagande till frågan om bestridande av efter beredskapens avveckling kvarstående beredskapskostnader.

I överensstämmelse med givna uppdrag ha i av vederbörande myndigheter verkställda utredningar redovisats samtliga förefintliga behållningar och återstående utgifter å anvisningar från förskottsanslag samt behållningar å anvisningar av beredskapsmedel och kvarstående utgifter för beredskapsändamål, oavsett om kostnaderna bestritts från förskottsanslag — och sedermera täckts från å tilläggsstat uppfört reservationsanslag — eller genom normal medelsanvisning från anslag å riksstaten eller å tilläggsstat. Anmärkas må att samtliga dessa behållningar kvarstå i form av reservationer å reservationsanslag, vilka jämlikt riksdagens beslut stå till Kungl. Maj:ts förfogande för avsedde ändamål. Emellertid föreligga efter den förstärkta försvarsberedskapen upphörande andra förutsättningar för anslagens ianspråktagande än de som förelågo, då anslagen av riksdagen ställdes till förfogande. Med hänsyn härtill har det syntts erforderligt, att riksdagen underställes föreliggande frågor om anslagens fortsatta disposition. Vad beträffar anvisningar från förskottsanslag till löpande utgifter är dispositionsrätten redan reglerad i enlighet med vad i det föregående anförts, varför statsrådet ansett sig sakna anledning att i detta sammanhang — annat än i ett undantagsfall — ingå på dylika dispositionsfrågor.

Dispositionsfrågor.

De behållningar, per den 30 juni 1945, å anvisningar för bestridande av engångsutgifter om vilka här är fråga uppgå till ett sammanlagt belopp av 340 miljoner kronor. Vid behandlingen av frågan om fortsatt disposition av dessa anvisningar hava anvisningarna alltefter utgiftsändamålens karaktär ansetts böra uppdelas i tre grupper, nämligen

utgifter från förskottsanslag som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut, utgifter för materiel till dansk och norsk polisorganisation samt beredskapsutgifter i egentlig mening.

a. Utgifter som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut.

I samband med 1942 års försvarsbeslut var det, framhåller statsrådet, självfallet nödvändigt att såsom en tillgång inom den organisationsram, som genom beslutet fastställdes, räkna med den materiel m. m., som jämlikt redan fattade beslut skulle anskaffas med ianspråktagande av förskottsanslag till engångsutgifter eller andra motsvarande anslag. I försvarsbeslutet förut-

sattes sålunda, att anskaffningar och arbeten, om vilka här är fråga, skulle fullföljas. Den av riksdagen för femårsperioden 1942/47 för försvaret fastställda kostnadsramen beräknades skola täcka vad som därutöver behövde anskaffas och fullgöras för försvarsplanens genomförande. De anvisningar från förskottsanslag och andra motsvarande anslag, med vilka sålunda i försvarsbeslutet räknades, äro huvudsakligen sådana, som meddelats före försvarspropositionens framläggande omkring den 1 april 1942. Dit höra emellertid även anvisningar, som därefter skett för genomförande av före nämnda tidpunkt beslutade anskaffningsprogram, särskilt anvisningar för anskaffning av ammunition och tygmateriel för armén, ammunition och artillerimateriel för marinen samt ammunition och flygmateriel för flygvapnet. På samma sätt torde, framhåller statsrådet, böra bedömas de anvisningar som skett för att ersätta sådan i utrustnings- och ersättningsbehovet ingående materiel, som förslitits under beredskapen. Den materielanskaffning m. m., som i dessa medelsanvisningar avsetts, är till huvudsaklig del genomförd. I vissa fall har dock likvidering av leveranserna ännu ej skett, i andra fall ha leveranserna ej helt fullgjorts och i åter andra fall ha beställningar på grund av mellankommande omständigheter ej kunnat utläggas. De redovisade behållningarna å förskottsanvisningar av här ifrågavarande slag uppgå till i runt tal 187 miljoner kronor. Av detta belopp kunna 31 miljoner kronor enligt myndigheternas förslag inbesparas. Av återstoden, 156 miljoner kronor, äro 139 miljoner kronor i skilda hänseenden bundna i form av utgiftsrester eller genom utlagda beställningar och dylikt, under det att 17 miljoner kronor av myndigheterna angivits erforderliga för ytterligare beställningar av med anvisningarna avsedd materiel. Efter en närmare granskning av de utgiftsändamål, som avses med sistnämnda belopp, har statsrådet funnit sig böra föreslå, att planerade beställningar av avståndsinstrument, gevärspipor och reservdelar till pistol för armén, planerad anskaffning av vissa pejlstationer m. m. samt planerad ombyggnad av minor till ett värde av tillhoppa 4 miljoner kronor inhiberas såsom icke oundgängligen erforderliga. Å andra sidan har statsrådet ansett sig böra ifrågasätta användning av besparingar å medel av här förevarande art för tillgodoseende av ett av marinförvaltningen i annat sammanhang anmält medelsbehov. I sina medelsäskanden för budgetåret 1946/47 har marinförvaltningen sålunda äskat ett anslag utöver femårsplanens kostnadsram av 1 200 000 kronor för revidering av viss ammunition, vilken anskaffats med anlåtande av förskottsanslag till engångsutgifter. Härav ha 950 000 kronor inräknats i förenämnda belopp om 17 miljoner kronor. Då härvidlag snarast är fråga om merkostnader för ammunitionsanskaffningen, har statsrådet ansett sig kunna föreslå, att för samtliga ifrågavarande revideringsarbeten, i den mån de äro strängt nödvändiga för att trygga materielens användbarhet, må tagas i anspråk marinens täckningsanslag. Inom statens sakrevision pågår närmare utredning i denna fråga, vilken enligt vad statsrådet under hand inhämtat torde leda till en avsevärd minskning av medelsbehovet. Statsrådet har emellertid i detta sammanhang — i avbidan på utredningens färdigställande — räknat med det av marinförvaltningen anmälda beloppet. De medel, som kunna inbe-

sparas, komma härigenom att uppgå till $(31 + 4 - 0,250 =)$ 34,7 miljoner kronor. De behållningar å här avsedda medelsanvisningar, som erfordras till bestridande av återstående kostnader för materielanskaffningar m. m., hava föreslagits fortfarande skola disponeras. Ifrågavarande behållningar uppgå vid bifall till vad ovan föreslagits beträffande medlens disposition till sammanlagt $(156 - 4 + 0,250 =)$ 152,3 miljoner kronor.

b. Utgifter för materiel till dansk och norsk polisorganisation.

I förenämnda belopp om 340 miljoner kronor ingå även behållningar om tillhopa omkring 12 miljoner kronor å sådana medelst täckningsanslag reglerade medel, som med riksdagens medgivande anvisats till bestridande av kostnader för materiel till de inom Sverige uppsatta danska och norska polisorganisationerna, huvudsakligast avsedda för återanskaffning av materiel, som ur försvarets förråd ställts till nämnda organisationers förfogande. Dessa återanskaffningar hava ansetts böra fullföljas. Frågan om slutlig reglering av utgifter av denna art kommer att upptagas i annat sammanhang.

c. Beredskapsutgifter i egentlig mening.

Återstående behållningar som här äro i fråga — tillhopa $[340 - (187 + 12) =]$ 141 miljoner kronor — kunna bedömas helt fristående från 1942 års försvarsbeslut och avse ändamål av ren beredskapsnatur, i vart fall i den bemärkelsen, att frågan huruvida medel för deras tillgodoseende böra i fortsättningen beräknas på riksstaten fortfarande står öppen. Som allmän regel har ansetts böra gälla, att dessa behållningar böra i den utsträckning så är möjligt frigöras genom inhiberande eller uppskjutande av beställningar och arbeten i den mån sådana åtgärder icke bliva till direkt ekonomisk olägenhet för statsverket eller eljest medföra betänkligheter eller vådor som icke stå i rimligt förhållande till den ekonomiska vinst som genom åtgärderna ernås. I de uppdrag, som meddelats förvaltningsmyndigheterna, har förutsatts, att närmare överväganden i hithörande hänseenden skulle genom myndigheternas försorg ske. De utredningar som verkställt ha givit vid handen, att goda möjligheter föreligga att vidtaga åtgärder av här avsedd art. Genom av myndigheterna redan vidtagna åtgärder ha beställningar och arbeten till ej oväsentliga belopp inhiberats. Tillsammans med medel, som av andra skäl ej längre behöva tagas i anspråk, ha härigenom kunnat såsom ej erforderliga redovisas omkring 35 miljoner kronor. Av myndigheterna redovisat värde å beställningar och arbeten, som av myndigheterna föreslagits skola tills vidare ställas på framtiden, uppgår till omkring 32 miljoner kronor. Återstoden av de av myndigheterna redovisade behållningarna å här ifrågavarande beställningar, $[141 - (35 + 32) =]$ 74 miljoner kronor, har angivits vara erforderlig för bestridande av utgiftsrester, för likvidering av redan utlagda beställningar och av kostnader för påbörjade arbeten ävensom för fortsatt anskaffning av med anvisningen avsedd materiel, som ännu ej beställts, eller för fullföljande av arbeten, som ännu icke påbörjats. Av detta belopp ha 56 miljoner kronor an-

givits bundna genom utlagda beställningar och dylikt. Återstående 18 miljoner kronor avse nya utgifter för ändamål, som angivits vara av den angelägenhetsgrad att de böra snarast tillgodoses. I vissa fall har därvid ifrågasatts tillgodoseende av principiellt nya utgiftsändamål, vilket alltså skulle innebära en om disposition av anvisade medel.

Vid granskning av dessa förslag har statsrådet icke funnit sig böra framställa erinran mot att åtgärder vidtagas för inhiberande av beställningar m. m. i av myndigheterna förutsatt omfattning. Närmare överväganden av möjligheterna att inhibera andra redan utlagda beställningar ha bibringat statsrådet den uppfattningen, att obetydliga belopp sannolikt äro att vinna genom dylika åtgärder. En bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av ett avbrytande av leveranserna skulle kräva ingående undersökning av varje särskilt fall och tidsödande förhandlingar med leverantörerna. Under alla förhållanden torde man, framhåller statsrådet, böra räkna med att statsverket genom sådana åtgärder ådrager sig skadeståndsskyldighet i avsevärd utsträckning. I flertalet fall äro återstående delar av leveranserna av ringa omfattning. Med hänsyn till dessa omständigheter har statsrådet funnit sig icke nu böra föreslå ett inhiberande av beställningar i vidare mån än som redan skett. Statsrådet förutsätter dock, att myndigheterna skola tillvarataga de möjligheter till ytterligare besparingar som kunna stå till buds.

Ett betydande belopp, 74 miljoner kronor, har som nämnts av myndigheterna ansetts vara erforderligt för bestridande av utgiftsrester och andra i olika grad bundna kostnader. Då dessa kostnader hänföra sig till de förhållanden, som rådde under den förstärkta försvarsberedskapen och som nu icke i samma grad äro för handen, måste, framhåller statsrådet, vid prövningen av föreliggande frågor om fortsatt disposition av dessa medel för avsedda ändamål förhållandevis stränga bedömningsgrunder tillämpas. Vid granskning av de föreliggande förslagen har statsrådet funnit sig böra som bundna kostnader godtaga

- a) utgiftsrester i egentlig mening,
- b) kostnader för likvidering av sådana redan utlagda beställningar och för fullföljande av sådana redan påbörjade arbeten, som icke med tillämpning av den i det föregående angivna allmänna regeln böra avbrytas,
- c) kostnader för nyanskaffning av materiel, som erfordras för strängt nödvändig komplettering av redan anskaffad eller beställd materiel, som skall bibehållas,
- d) kostnader för nya arbeten, utan vilkas utförande redan färdigställda eller påbörjade anläggningar av natur att böra bibehållas skulle vara oanvändbara.

Från dessa utgångspunkter har statsrådet icke funnit anledning till erinran föreligga mot fortsatt disposition inom den av myndigheterna angivna ramen, 74 miljoner kronor, av de behållningar, som erfordras till likvidering av utgiftsrester och utlagda beställningar m. m. Emellertid förutsätter statsrådet, att ifrågavarande behållningar få disponeras för nya utgifter av den karaktär, som angives under c) och d), först efter särskild prövning av Kungl. Maj:t.

Huruvida beställning bör avbrytas på sätt under b) angives bör enligt statsrådets mening prövas av vederbörande myndighet med tillämpning av tidigare angiven allmän regel. Vad angår påbörjade befästningsarbeten gäller redan, som nämnts, att fråga om deras fortsättande skall prövas av Kungl. Maj:t.

Till uppskjutande ha såsom nämnts föreslagits materielbeställningar och arbeten, representerande ett tämligen stort värde, 32 miljoner kronor. Till största delen är det här fråga om arméns fortifikatoriska anläggningar samt krigsmaterielverkets verksamhetsområde. För uppskjutande ha anförts skilda skäl. De fortifikatoriska anordningar, om vilka här är fråga, ha, ehuru de angivits nödvändiga att utföra, ansetts icke böra givas absolut företräde under rådande brist på byggnadsmateriel och arbetskraft. Krigsmaterielverket har ansett de av verket till uppskjutande ifrågasatta utgiftsändamålen böra tillgodoses genom anvisande av medel å riksstat.

Frågan på vad sätt de till uppskjutande ifrågasatta utgiftsändamålen skola tillgodoses har ansetts böra underställas riksdagens särskilda prövning. Så har även ansetts böra ske vad beträffar dispositionen av behållningar som icke enligt vad i det föregående under a)–d) sägs skola disponeras för bestämda ändamål. Statsrådet har i propositionen närmare ingått på dessa frågor och samtidigt lämnat en sammanfattande överblick av föreliggande förslag i övrigt till disposition av här förevarande behållningar å anvisningar av beredskapsnatur.

Utskottet lämnar här nedan en kortfattad redogörelse över statsrådets förslag till disposition av behållningar å till myndigheterna ställda beredskapsmedel.

Av den redovisade behållningen å anslag till *försvarsstabens* förfogande, 378 000 kronor, skulle enligt förslaget 276 000 kronor icke längre vara erforderliga, 91 000 kronor avses för bestridande av utgiftsrester och genom utlagda beställningar eljest bundna kostnader samt 11 000 kronor erfordras för nya utgifter, vilket belopp avsetts för fyllande av brister i krigskarteutrustningen. Till fortsatt disposition av sistnämnda belopp har riksdagens medgivande ansetts böra inhämtas.

Med avseende å *krigsmaterielverket* uppgår den redovisade behållningen av till verkets förfogande ställda anslag till 60 miljoner kronor. Enligt förslaget skulle av nämnda belopp 25,3 miljoner kronor vara bundna i de hänseenden, som anbevits under a)–d) i det föregående, 9,1 miljoner kronor vara erforderliga för nya utgifter och 25,6 miljoner kronor icke längre erfordras. Av beloppet å 9,1 miljoner kronor, för vars disposition riksdagens medgivande funnits böra inhämtas, äro 7,8 miljoner kronor avsedda för lämpliga åtgärder för krigsmaktens förseende med sprängmedel och 1,3 miljoner kronor för viss forskningsverksamhet.

Den redovisade behållningen av till *försvarets sjukvårdsförvaltning* ställda anslag uppgår till 173 000 kronor, av vilket belopp 41 000 kronor utgöra återstående medel å anvisningar för ersättningsanskaffning för sjukvårdsmateriel, som utlämnats till de danska och norska polisorganisationerna, 70 000 kronor

ansetts kunna återgå såsom ej längre erforderligt samt 62 000 kronor befunits erforderliga för slutlikvidering av utlagda beställningar och därför fortfarande skulle få disponeras.

Av behållningen av de anslag, som ställts till *arméns fortifikationsförvaltningens* förfogande, omkring 31,1 miljoner kronor, skulle enligt förslaget 13,3 miljoner kronor vara erforderliga för bestridande av bundna kostnader, 65 000 kronor, därest riksdagen därtill lämnar sitt medgivande, användas för slutförande av iståndsättningsarbeten å vissa av arméns skjutbanor, 11,4 miljoner kronor reserveras för Kungl. Maj:ts disposition samt 6,4 miljoner kronor återgå såsom icke längre erforderliga.

Förefintlig behållning av till *arméförvaltningens intendenturavdelnings* förfogande ställda anslag uppgår till i runt tal 5 miljoner kronor. 415 000 kronor av denna behållning utgöra återstående medel å anvisning till ersättningsanskaffning för materiel, som överlämnats till de danska och norska polisorganisationerna. Av behållningen hava 785 000 kronor ansatts kunna återgå såsom icke längre erforderliga. Återstående belopp 3,8 miljoner kronor erfordras helt för slutlikvidering av leveranser av fat för flytande bränsle. Arméförvaltningens intendenturavdelning har redovisat en utgift från löpande förskottsanslag av 5 000 kronor för planerad beställning av fatskydd av gummi. Enligt vad som sedermera under hand meddelats har denna anskaffning genomförts i juli 1945. Med hänsyn till bestämmelserna om disposition av täckningsanslag till löpande utgifter kunna därför kostnaderna för anskaffningen icke avföras från nämnda anslag. Då anskaffningen har ansatts ändamålsenlig, har för täckande av utgiften föreslagits skola få anlitas förefintlig behållning å de förskottsmedel till engångsutgifter, som anvisats för anskaffning av själva faten. För bestridande av nämnda utgift å 5 000 kronor har därför täckningsanslaget till engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel ansatts böra tagas i anspråk. Härtill har riksdagens medgivande ansatts erforderligt. Vid bifall härtill minskas återgående behållning å anslaget till 780 000 kronor.

Förefintliga behållningar å anslag, som ställts till *arméförvaltningens tygavdelnings* förfogande, uppgå till 17,7 miljoner kronor. Enligt förslaget skulle av nämnda belopp 9,2 miljoner kronor vara att hänföra till sådana kostnader, som avses under a)—d) i det föregående, 800 000 kronor, därest riksdagen det medger, användas för följande principiellt nya ändamål, nämligen 100 000 kronor till anskaffning av viss för permanenta värn m. m. avsedd optisk materiel och 700 000 kronor till forsknings- och utvecklingsarbete på svensk ekoradiomateriel, medan 7,7 miljoner kronor kunna återgå såsom icke längre erforderliga.

Beträffande dispositionen av den till omkring 22 miljoner kronor uppgående behållningen av beredskapsmedel, som ställts till *marinförvaltningens* förfogande, skulle enligt förslaget 5,9 miljoner kronor såsom avseende ändamål, som angivits under a)—d) i det föregående, fortfarande disponeras, 0,7 miljoner kronor under vissa tilläggsstatsanslag till befästningsanordningar m. m. reserveras till Kungl. Maj:ts disposition, 0,3 miljoner kronor, därest riksdagen

det medgiver, disponeras för nya utgiftsändamål och 15,1 miljoner kronor såsom icke erforderliga återgå odisponerade. Av förenämnda belopp å 300 000 kronor avses 19 000 kronor för utförande av arbeten för förbättring av ventilationsförhållandena vid ett batteri inom Blekinge kustartilleriförsvaret och anordnande av avloppsledning från en sjukhusbarack å Landsort, 60 000 kronor för ersättande av rostskadade eldrör å jagaren Klas Horns kanoner, 150 000 kronor till anskaffning av vissa radiatorer samt 70 000 kronor för tillverkning av en nykonstruerad sveptillsats, som beräknas komma till användning under pågående minsvepningsarbeten.

Behållningarna å till *flygförvaltningens* förfogande ställda anslag uppgå till 4,9 miljoner kronor. Enligt förslaget skulle härav 2,1 miljoner kunna återgå till följd av uppkomna besparingar eller inhiberade beställningar och arbeten. Återstoden, 2,8 miljoner kronor, varav 1,4 miljoner kronor härröra från rikstats- och tilläggsstatsanslag, avses för bestridande av kostnader, i olika avseenden bundna på sätt angivits under a) — d) i det föregående, för fullföljande av pågående arbeten och utförande av nödvändiga efterarbeten å skyddsanordningar vid flygfält m. m., för montering av anskaffad materiel samt för kompletterande anskaffningar till levererad eller under leverans varande materiel.

Sammanfattning.

De av statsrådet förordade grunderna för fortsatt disposition av behållningar å anvisningar från förskottsanslag till engångsutgifter och å övriga anslag för beredskapsändamål av engångskaraktär kunna sammanfattas sålunda.

1. Medel, som erfordras för likvidering av fullgjorda leveranser och utförda arbeten, må av vederbörande myndighet utan särskilt medgivande disponeras för dylika ändamål.

2. Medel för bestridande av utgifter som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut, må fortfarande av myndigheten disponeras för avsedda ändamål.

3. Förefintliga behållningar må av myndigheten disponeras för likvidering av redan utlagda beställningar och för fullföljande av redan påbörjade arbeten — i den mån beställningarna och arbetena icke böra inhiberas — ävensom för nyanskaffning av materiel, som erfordras för strängt nödvändig komplettering av redan anskaffad eller beställd materiel, som skall bibehållas, samt för nya arbeten, utan vilkas utförande redan färdigställda eller påbörjade anläggningar av natur att böra bibehållas skulle vara oanvändbara. Dock må fortsatt disposition enligt denna punkt såvitt angår beställningar och arbeten m. m. som i det föregående betecknats med c) och d) ske endast därest Kungl. Maj:t därtill lämnat medgivande.

4. Odisponerade behållningar å anvisningar eller anslag för ändamål av beredskapsnatur, vilka icke äro av den beskaffenhet som under 3. angivits, må disponeras endast efter medgivande av riksdagen. I det föregående har närmare angivits de frågor om fortsatt medelsdisposition som ansetts böra i enlighet med denna punkt underställas riksdagens prövning.

En sammanställning av i det föregående framlagda förslag utvisar följande.

	Miljoner kronor
1. Alltjämt erforderliga medel för bestridande av utgifter som förut- satts i 1942 års försvarsbeslut	152,3
2. För ersättningsanskaffning av materiel, som tillhandahållits de danska och norska polisorganisationerna	12,0
3. Medel, som fortfarande erfordras för ändamål av beredskaps- karaktär:	
a) bundna i de hänseenden, som angivits under a)—d) i det föregående	60,5
b) för nya utgiftsändamål	10,3
c) till Kungl. Maj:ts disposition för förut angivna ändamål	12,1
4. Medel, som icke längre erfordras	92,8

Summa miljoner kronor 340,0

De angivna beloppen äro approximativt beräknade, i huvudsak på grundval av läget den 15 oktober 1945. Förskjutningar beloppen emellan kunna bliva erforderliga; dock torde dessa förskjutningar icke nämnvärt förändra helhetsbilden. Statsrådet har därför ansett sig kunna räkna med att av de anslag, om vilka här är fråga, kunna frigöras omkring 90 miljoner kronor. Statsrådet har i detta sammanhang erinrat, att fråga uppkommit om användande av besparingar å täckningsanslag för vissa med befästningsanläggningar sammanhängande avvecklingsåtgärder. Till detta spørsmål återkommer statsrådet vid anmälan av frågan om avvecklingsanslag för nästa budgetår. De medel, som icke erfordras för nämnda avvecklingsåtgärder, hava ansetts efterhand som återstående utgifter slutregleras böra överföras till budgetutjämningsfonden.

Föredragande statsrådet har i föreliggande proposition lämnat en redogörelse för samtliga behållningar och återstående utgifter å anvisningar från förskottsanslag samt behållningar å anvisningar av beredskapsmedel och kvarstående utgifter för beredskapsändamål. Dessa behållningar, som alltså avse anvisningar för bestridande av engångsutgifter, uppgå per den 30 juni 1945 till omkring 340 miljoner kronor, varav 187 miljoner kronor avse utgifter, som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut, 12 miljoner kronor utgifter för materiel till dansk och norsk polisorganisation samt 141 miljoner kronor till beredskapsutgifter i egentlig mening. Av den sammanlagda behållningen avser ett belopp av 92,8 miljoner kronor beställningar och arbeten, som ansetts kunna inhiberas. Utskottet har vid sin granskning av förslag till åtgärder i detta avseende icke funnit något att erinra men förutsätter att, därest möjligheter till ytterligare besparingar uppstå, desamma komma att tillvaratas. Av statsrådet förordade principer för dispositionen av återstående behållningar å för beredskapsändamål anvisade medel anser utskottet böra godtagas. För ändamål av beredskapsnatur skulle enligt förslaget dessa behållningar dels avses för bestridande av utgiftsrester och andra i olika grad bundna kostnader samt kostnader för nya utgiftsändamål, dels ock ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för vissa närmare angivna ändamål. Såsom stats-

Utskottet.

rådet framhållit måste vid prövningen av frågor om fortsatt disposition av de bundna medlen för avsedda ändamål förhållandevis stränga bedömningsgrunder tillämpas. Den av statsrådet med utgångspunkt härifrån givna definitionen av bundna kostnader synes utskottet godtagbar. Enligt förenämnda principer skulle riksdagens medgivande huvudsakligen erfordras i fråga om användningen av odisponerade behållningar å anvisningar eller anslag för ändamål av beredskapsnatur, beträffande vilka behållningarna icke äro avsedda att bestrida såsom bundna betraktade kostnader. Utskottet har vid prövningen av de ändamål, varom här är fråga, funnit de föreslagna åtgärderna vara sakligt motiverade och av den angelägenhetsgrad, att medel i föreslagen omfattning må tagas i anspråk härför.

Utskottet får i detta sammanhang anmäla, att enligt vad utskottet erfarit statens arbetsmarknadskommission förfogar över ett belopp av omkring 100 000 kronor av medel, som Kungl. Maj:t efter av riksdagen lämnat bemyndigande på sin tid ställt till kommissionens förfogande från då gällande förskottsstat för försvarsväsendet för beredande genom rikets landshövdingar (överståthållaren) av hjälp åt inkallade värnpliktigas familjer. Ifrågavarande medel anlitas numera vid uppkommande behov till förmån för personal, som inkallats för arbetsuppgifter, vilka sammanhånga med försvarsberedskapens avveckling. Utskottet har inhämtat, att det med hänsyn till föreliggande behov befunnits önskvärt att, i avvaktan på resultatet av pågående överarbetning av fredsfamiljebidragsförordningen, ifrågavarande medel finge anlitas för att i särskilda fall bereda hjälp jämväl åt familjer till i fredstjänstgöring varande värnpliktiga. Med anledning härav får utskottet uttala, att från utskottets sida icke något synes vara att erinra mot att arbetsmarknadskommissionen medgives taga i anspråk ifrågavarande medel för att, där oundgängligt behov därav förefinnes, förstärka de bidrag, som utgå enligt fredsfamiljebidragsförordningen.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 15 november 1945 av föredragande statsrådet och här ovan av utskottet anförts medgiva fortsatt disposition av vissa anslag till täckning av engångsutgifter och andra för beredskapsändamål anvisade tilläggsstats- och riksstatsanslag.

Stockholm den 11 december 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Karl Andersson, Mannerskantz, Heidning, Gustaf Karlsson, von Heland, Gillström* och *Emil Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Pettersson* i Dahl, *Bergström, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Lindholm, Hoppe, Boman* i Kieryd och *Birke*.